

«МАЛАДЗЕЧНА-2023»: МАРШРУТ РАНЕЙШЫ?

Добрая справа

«Беларусь» у падтрымку талентаў

Піяніна айчынным вытворчасці будучы накіраваныя ў школы мастацтваў Магілёўскай вобласці дзякуючы дабрачыннай акцыі

Яе правядзенне прымержавалі да Міжнароднага дня абароны дзяцей. Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь заснавала дабрачынную акцыю, якая мела на мэце закупку піяніна «Беларусь» для арганізацый і ўстаноў адукацыі ў сферы культуры, што існуюць у нашай краіне.

А якім установам у першую чаргу патрэбна піяніна? Тым, дзе з гэтым інструментам знаёмяцца, куды прыходзяць дзеці яго асвойваць. Аднойчы адчуўшы, як пры дакрананні да белых і чорных клавій гукі сплітаюцца ў мелодыі, дзіця можа не проста прадравацца: «У мяне атрымалася!» — яно можа захаваць, на магію, якую ўяўляе сабой музыка. Потым захоча мець да яе дачынненне, а пасля будзе імкнуцца ствараць яе ўласнымі рукамі. Каб гэта стала магчыма, патрэбныя рэгулярныя і шматгадзінныя заняткі, магчыма, больш кантактаваць з інструментам. Добра, калі гэтым здольныя забяспечыць бацькі. Але ж піяніна — наогул інструмент складаны і, вядома, нятанны. А ў дзяцей з самых розных сямей павінна быць магчыма, каб гэта стала магчыма, патрэбныя рэгулярныя і шматгадзінныя заняткі, магчыма, больш кантактаваць з інструментам. Добра, калі гэтым здольныя забяспечыць бацькі. Але ж піяніна — наогул інструмент складаны і, вядома, нятанны. А ў дзяцей з самых розных сямей павінна быць магчыма, каб гэта стала магчыма, патрэбныя рэгулярныя і шматгадзінныя заняткі, магчыма, больш кантактаваць з інструментам.

Нездарма ў Беларусі была адноўлена вытворчасць піяніна: гэта дапамагло забяспечыць патрэбы, якія існавалі ў розных установах культуры. Піяніна «Беларусь» — добра вядомы брэнд яшчэ з савецкага часу, але цяпер, калі яго вытворчасць наладжана ў Мінску, гэта ўдасканалены інструмент, які вырабляюць з улікам сусветнага досведу, з выкарыстаннем якасных матэрыялаў. Сапраўды, каштоўны падарунак для любой установы. Каму пашчасціць?

Ініцыятарам дабрачыннай акцыі стала Міністэрства культуры Беларусі, а мы дапамагалі ў яе практычнай рэалізацыі, — адзначае **Наталля КАРЧЭУСКАЯ, рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў**. — Акцыя праводзілася да 25 мая, і мы ўжо падвялі яе вынікі: радуе тое, што ўдзел узлі я прыватныя асобы, так і прадпрыемствы, арганізацыі (напрыклад Вярхоўны Суд), гандлёвыя сеткі (у прыватнасці «Еўраопт»). Кожны сам вырашаў памер унёску, які ён можа зрабіць, — а разам усе ахвяраванні склалі суму, што пойдзе на закупку некалькіх інструментаў. Мы ўдзячныя ўсім, хто выдатковаў уласныя сродкі на падтрымку таленавітых дзяцей, што жывуць у розных рэгіёнах нашай краіны і хочучы займацца музыкай, у прыватнасці вучыцца іграць на фартэпіяна. У выніку піяніна «Беларусь» будучы закуплены і накіраваныя ў дзяцей музыкаў школы мастацтваў Магілёўскай вобласці, у тых раёны, што найбольш пацярпелі ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС.

Галоўны вынік акцыі, бадай, у тым, што дзень, які міжнародная супольнасць вылучыла для таго, каб прыцягнуць увагу да праблем, з якіх сутыкаюцца дзеці ў самых розных краінах, сёлета ў Беларусі набывае асаблівае значэнне: імкненне да прыгожага і магчыма, творчасці дапамагае жыцц і натхняе на развіццё. Малых. Іх бацькоў. Наогул супольнасць, якая прагне добрай будучыні.

Ларыса ЦІМОШЫК.

Ужо зусім хутка, 9 і 10 чэрвеня, па добрай традыцыі гасцей і ўдзельнікаў збярэ XXII Нацыянальны фестываль беларускай песні і паэзіі «Маладзечна-2023». Арганізатарамі свята ў гэтым годзе падрыхтавана насычаная і рознафарматная праграма, якая прапануе творчыя сустрэчы, выстаўкі, тэатралізаваныя пастаноўкі і гучныя канцэрты. Пра тое, якія навінкі з'явіцца ў гэтым годзе на творчым форуме, якімі акцэнтамі ён адметны і як сарыентавацца ва ўсёй разнастайнасці яго прапаноў, далучыцца да фестывалю з любога кутка Беларусі, раскажам прадстаўнікі Міністэрства культуры, Мінскага абласнога выканаўчага камітэта і рэжысёры.

Каму дастанецца «гітара»?

— Нацыянальны фестываль беларускай песні і паэзіі «Маладзечна-2023» — сапраўды знакавая падзея ў нашым культурным жыцці. І на працягу больш чым двух дзесяцігоддзяў гэты форум ставіць перад сабой самую галоўную задачу — захаванне духоўных і маральных каштоўнасцяў, традыцый, нацыянальнага мастацтва. І сёлета фестывальныя мерапрыемствы аб'ядналі майстэрства вядомых артыстаў, пэстаў, кампазітараў. Далучаюцца да іх і таленавітыя прадстаўнікі творчай моладзі, — зазначае **кансультант галоўнага ўпраўлення дзяржаўных спецыяльных культурных мерапрыемстваў і прафесійнага мастацтва Міністэрства культуры Людміла МАНАКОВА**. — У аснове канцэпцыі дадзенага форуму будзе тэма Года міру і стваральнай працы. Яна зноўдэ адлюстраванне ва ўсіх мерапрыемствах фестывалю, розных

па жанрах і напрамках. Адзначу, што арганізатарамі (Міністэрства культуры, Мінскі аблвыканкам і Маладзечанскі райвыканкам, Белтэлерадыёкампанія) праведзена маштабная падрыхтоўчая работа па арганізацыі фестывалю, і ўжо 9 чэрвеня ў 21.00 традыцыйна на сцэне Летняга амфітэатра адбудзецца ўрачыстае адкрыццё гэтага мерапрыемства.

У гала-канцэрце прымуць удзел фіналісты праектаў «Х-фактар. Беларусь», «Х-фактар.by» і заслужаны калектывы Нацыянальны акадэмічны канцэртны аркестр Беларусі імя Міхаіла Фінберга. Трансліраваць гэтую падзею будзе тэлеканал «Беларусь 1». Вядома, галоўнай і неад'емнай часткай творчага форуму з'яўляецца Нацыянальны конкурс маладых выканаўцаў беларускай эстраднай песні. Сёлета II і III туры мастацка-творчага спорніцтва рэспубліканскага этапу конкурсу пройдуць у другі дзень фестывалю 10 чэрвеня. Трансляцыю гэтых канцэртаў забяспечыць тэлеканал «Беларусь 3». У конкурсе традыцыйна выступаць па тры ўдзельнікі ад кожнай вобласці і горада Мінска (21 канкурсант). Найлепшы з канкурсантаў стане ўладальнікам Гран-пры і спецыяльнага прызга Уладзіміра Мулявіна «Крышталёвая гітара».

У суботу, 10 чэрвеня, падчас гала-канцэрта закрыцця адбудзецца цырымонія ўзнагароджання лаўрэатаў Нацыянальнага конкурсу маладых выканаўцаў беларускай эстраднай песні. І гала-канцэрт закрыцця пройдзе таксама ў дзевяці гадзін вечара ў амфітэатры і стане завершэннем праграмы фестывалю. У ім прымуць удзел вядомыя артысты, прадстаўнікі таленавітай моладзі. Акрамя асноўных мерапрыемстваў, фестывальна праграма прапаноўвае глядачам

і ўдзельнікам свята на працягу двух дзён фестывалю шмат іншых, якія пройдуць на пляцоўках горада Маладзечна і за яго межамі.

Пазіто музейных каштоўнасцяў і ўшанаванне памяці

— Нягледзячы на тое, што адкрыццё ў нас адбудзецца вечарам 9 чэрвеня, ужо з 10 гадзін раніцы ўсе лакацыі ў Маладзечне адчыняць свае дзверы для наведвальнікаў. Па-першае, гэта пляцоўка нашага абласнога краязнаўчага музея, які размяшчаецца ў горадзе. Там адкрыецца выстаўка «Пазіто музейных каштоўнасцяў». Гэты год юбілейны для Мінскай вобласці (адзначаем 85-годдзе), і на выстаўцы будуць прадстаўлены галаграфічныя выявы 28 найлепшых каштоўнасцяў, што захоўваюцца ў заказніках усіх музеяў Мінскай вобласці. Больш за тое, усё гэтыя выявы можна будзе параўнаць з натуральнымі прадметамі і атрымаць ад гэтага непартурную асалоду, — расказала **начальнік галоўнага ўпраўлення культуры Мінскага аблвыканкама Ала ШАХОЦКА**. — Натхняльнікам нашага фестывалю быў Міхаіл Якаўлевіч Фінберг, таму 9 чэрвеня ў 20.30 перад пачаткам форуму адбудзецца ўрачыстае адкрыццё яго памятнай дошкі ў амфітэатры. І кожны жыхар Маладзечна заўсёды зможа прыйсці і аддаць даніну памяці слаўтаму дзеячу культуры.

У гэты ж дзень адбудзецца цікавая сустрэча з нашым беларускім кампазітарам Алегам Елісеевічам. Тэатральна дзейнасць будзе прадстаўлена не толькі пляцоўкамі і спектаклямі, якія пакажуць Мінскі абласны драматычны тэатр і Мінскі абласны тэатр

ляек «Батлейка» — уся цэнтральная вуліца Прытыцкага ператворыцца ў вялікую тэатральную сцэну. Там можна будзе пазнаёміцца з літаратурным багаццем Беларусі, пачынаючы ад найлепшых пастановак нашых класікаў і заканчваючы сучаснасцю. Мы зыходзілі з таго, што сёлета Слуцк — культурная сталіца Рэспублікі Беларусь. І менавіта там быў пакладзены пачатак усёй тэатральнай дзейнасці нашай краіны. Таму менавіта тэатральная дзейнасць для знаёмства з нашай беларускай культурай стане асновай, цэнтральнай тэмай фестывалю.

Акрамя гэтага, на фестываль сёлета прыедуць творчыя калектывы, рамеснікі Мінскай вобласці і іншых абласцей і горада Мінска. Іх удзел запланаваны не толькі ў горадзе майстроў, а кожнаму рэгіёну будзе адведзены час на сцэне, якая разгорне сваю праграму на цэнтральнай плошчы. Там госці форуму убачаць канцэрты найлепшых выканаўцаў, аматарскіх калектываў нашых рэгіёнаў. У гэтым годзе арганізатары пашырылі межы фестывалю. І ў госці на свята прыедуць творчыя калектывы дзевяці рэгіёнаў Расійскай Федэрацыі. Яны таксама прывяжуць свае канцэртныя праграмы і майстроў з іх сучаснай прадукцыі.

Паколькі не толькі музыка з'яўляецца цэнтральным элементам фестывалю, але і паэзія, пройдзе мерапрыемства ў Вязінцы ў філіяле музея Янкі Купалы. Будзе чакаць сваіх наведвальнікаў і Маладзечанская цэнтральная раённая бібліятэка імя Максіма Багдановіча, дзе арганізуюць літаратурныя гасцёўні, сустрэчы з пісьменнікамі.

Цікавая праграма плануецца і на вечар. Пасля цырымоніі адкрыцця ўсіх ахвотных чакае прагляд пад адкрытым небам фільма «Белыя росы». А ў апошні дзень фестыва-

валю для ўзмацнення святачнага настрою пасля цырымоніі закрыцця на цэнтральнай плошчы горада пройдзе маладзёжная дыска-катэка. Сам жа канцэрт закрыцця задуманы таксама ў цікавым фармаце.

— Мы вырашылі ўзяць у праграму канцэртнае песні, якія вядомыя абсалютна кожнаму. Гэта і народныя песні, і хіты 1990-х гадоў, і кампазіцыі, якія за апошнія гады сталі вельмі папулярнымі. Будзе і некалькі невідомых кампазіцый, якія мы, можна сказаць, прэзентуем. Але ўсе песні, якія любіць і ведае глядач, мы зробім у новых аранжыроўках, каб яны прагучалі больш ярка і сучасна. У нас будзе фармат караоке, і кожны зможа спяваць пры жаданні разам з намі. Атрымаецца, лічыце, такое сямейнае застолле ў коле вялікай сям'і (усёй краіны), — прыадкрыў таямніцу **галоўны прадзюсар гала-канцэрта Іван КЛЕШАНКА-ЧАРВЯКОЎ**.

Увогуле, як адзначыла **дырэктар ДУ «Палац культуры г. Маладзечна» Таццяна ЦЭГАЛКА**, арганізатары фестывалю сёлета ставілі сабе галоўнай задачай, каб кожны госць і наведвальнік нашага форуму знайшоў для сябе адпаведна сваім густам і патрэбам тую пляцоўку, якая пакіне незабытае ўражанне. І каб у выніку засталіся станоўчыя эмоцыі і жаданне зноў наведаць фестываль.

— У гэтым годзе праз сімбіёз мастацтваў мы хочам паказаць прыгажосць беларускай паэзіі і песні. Будзе ў нас і тэатральнае мастацтва, і харэаграфія, і мастакі, і паэты, і тым самым мы паказваем багацце нашай нацыянальнай беларускай культуры. Продаж вёзкоў ужо ідзе. Спадзяёмся, што гэтым разам фестываль збярэ яшчэ больш гасцей, сяброў, чым у мінулыя гады.

Алена ДРАПКО.

Нараджэнне традыцыі

У Нацыянальным акадэмічным тэатры імя Янкі Купалы днямі прайшоў вечар сямейнага чытання «Бацькоўскі дар». Мерапрыемства з'явілася ў выніку ініцыятывы ГА «Беларускі саюз жанчын», які ўжо некалькі гадоў рэалізоўвае сацыяльна-творчы праект «Сямейнае чытанне» пры падтрымцы беларускіх выдавецтваў і Міністэрства адукацыі і інфармацыі.

У рамках праекта «Сямейнае чытанне» ўбачылі свет ужо шмат кніг. Сярод іх «Маміна казка», «Не слай, а розумам», «Калядны падарунак», а таксама кніга ўспамінаў дзяцей вайны «Ніколі не забудзем». А летас напярэдадні новага свята — Дня бацькі выйшла кніга «Бацькоўскі дар» у выдавецтве «Еўраопт». Кожны сам вырашаў памер унёску, які ён можа зрабіць, — а разам усе ахвяраванні склалі суму, што пойдзе на закупку некалькіх інструментаў. Мы ўдзячныя ўсім, хто выдатковаў уласныя сродкі на падтрымку таленавітых дзяцей, што жывуць у розных рэгіёнах нашай краіны і хочучы займацца музыкай, у прыватнасці вучыцца іграць на фартэпіяна.

У выніку піяніна «Беларусь» будучы закуплены і накіраваныя ў дзяцей музыкаў школы мастацтваў Магілёўскай вобласці, у тых раёны, што найбольш пацярпелі ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС.

Галоўны вынік акцыі, бадай, у тым, што дзень, які міжнародная супольнасць вылучыла для таго, каб прыцягнуць увагу да праблем, з якіх сутыкаюцца дзеці ў самых розных краінах, сёлета ў Беларусі набывае асаблівае значэнне: імкненне да прыгожага і магчыма, творчасці дапамагае жыцц і натхняе на развіццё. Малых. Іх бацькоў. Наогул супольнасць, якая прагне добрай будучыні.

Ларыса ЦІМОШЫК.

лаўскага тэатра. Але, акрамя вядомых у грамадскім жыцці людзей, сярод глядачоў у гэты вечар было многа сям'яў, якія прыехалі на мерапрыемства з усіх рэгіёнаў краіны.

Прысутныя змаглі акупіцца ў непартурную атмасферу чытання на роднай мове. Як вядома, менавіта кнігі — першы спадарожнікі нас і нашых дзяцей, дапаможнікі ў іх выхаванні. А сямейнае чытанне аб'ядноўвае старэйшых і самых маленькіх. Дапамагае дарослым праз кнігу ўплываць на фарміраванне асобы, багатага духоўнага свету дзіцяці. Асабліва тое актуальна ва ўмовах сучасных рэалій, у наш тэхналагічны час, калі дзяцей з маленства вабіць у свае сеткі інтэрнэт. Сямейнае чытанне можа стаць адной з добрых традыцый, а сумеснае чытанне кнігі будучы перадаваць да пакаленняў у пакаленне як неацэнныя сямейныя рэліквіі.

— Мне здаецца, сёння ў сцёнах Купалаўскага тэатра адбываецца вельмі знакавая для кожнага з нас падзея. І вельмі хочацца, каб гэтакіх мерапры-

емства стала традыцыйным. Не буду доўга казаць пра тое, як важна захоўваць сямейныя каштоўнасці, як важна сёння выхоўваць дзяцей у любові да роднай зямлі, мовы, — звярнулася ў прывітаньным слове да гасцей веча **старшыня ГА «Беларускі саюз жанчын», генеральны дырэктар прадстаўніцтва НТРК «МІР» у Рэспубліцы Беларусь Волга ШПЛЮСКАЯ**. — Мы — беларусы, такі асаблівы народ, мы шчырыя, добразычлівыя, а галоўнае — мы міралюбівыя. І аб гэтым неаднойчы ўсю суму свету кажаў кіраўнік нашай дзяржавы. Ён заўжыў заклікае сабрацца за сталом перагавораў, каб словам, а не зброяй вырашаць праблемы, якія ўзнікаюць сёння ў свеце. І няхай сёння ў гэтых словах таксама гучыць слова, наша прыгожая беларуская мова, і пануе сямейная, добрая атмасфера.

Пасля на сцэне Купалаўскага тэатра гучалі галасы ганаровых гасцей. Яны чыталі свае любімыя ўрыўкі з кнігі «Бацькоўскі дар», дзяліліся ўспамінамі, думкамі пра сваё жыццё, дзяцінства, знаёмства і выбудоўванне ўзаемаадносін з кнігамі. Распачала творчую эстафету **прэс-сакратар Прэзідэнта Наталля ЭЙСМАНТ**.

— У часы гаджэтаў, у XXI стагоддзі, калі ўсе мы ў інтэрнэце і ён стаў неад'емнай часткай нашага жыцця, кніга — гэта сапраўды дар. У кнізе заўсёды ёсць непартурная атмасфера. Кніга была, ёсць і будзе разам з намі. З уласнага прыкладу і прыкладу сваіх знаёмых я ведаю, што чым далей развіваецца ў тэхналагічным сэнсе наша жыццё, тым часцей з настальгіяй мы вяртаемся да кнігі, — падзялілася **Наталля Мікалаеўна**.

Госця распавяла таксама пра тое, як у розныя перыяды па-новаму адкрывала для сябе свет мастацкай літаратуры, як мяняліся яе ўпадабанні і ўражанні ад прачытання. А ў вяршышню прачытала ўрывак з паэмы «Новая зямля»: *«Мой родны кут, як ты мне мілы!... Забіць цябе не маю сілы! // Не раз утомлены дарогай, // Жыццём вясны маёй убогай, // К табе я ў думках залетаю // І там душою спачываю...»*

Кожны, хто чытаў радкі, пачынае думаць пра сваё, пра тую зямлю, дзе некалі ўсё пачыналася. Пра дом, у якім і сёння чакаюць родныя людзі. І ў такіх момантах якраз некалькіх адрываў адчуваецца каштоўнасць таго, што маеш такія мясціны, такія ўспаміны і ўрокі, засвоенныя там.

І здабытыя там веды дапамагаюць не проста арыентавацца ў жыцці, а часам і супрацьстаяць уплыву тэхналагічнага прагрэсу, які непазбежны ў наш лічбавы час. Хоць у нечым інтэрнэт і імкнецца

замяніць друкаванае слова, а сучасныя бацькі альбо занадта заняты побытавымі клопатамі, альбо самі занурваюцца ў гаджэты і дзесяцім не даюць іншага выбару, які бавіць вольны час там, кніга не губляе актуальнасці і сваіх пазіцый. Пытанні, як выхаваць у сённяшніх дзецях любоў да кнігі і як мастацкае слова можа дапамагчы ў выхаванні асобы, грамадзяніна нашай краіны, адрасавалі **міністру працы і сацыяльнай абароны Ірыне КАСЦЕВІЧ**.

— Кніга дае магчымасць пераносіцца ў атмасферу любімых сюжэтаў, абіраючы іх па стане сваёй душы. Я з дзяцінства памятаю, як ездзіла да бабулі на летнія і зімовыя канікулы. І ведаю, як важна, каб кніга была ў сям'і. Бо там часам можна знайсці адказы на трыя пытанні, якія цябе хваляюць, каб пасля па жыцці зрабіць правільны крок.

Ірына Анатолеўна згадала, як ехала штогод да бабулі зімой з сумкай кніг, а пасля чытала іх на печы пад спеў завіручкі. Таксама яна распавяла, што на фарміраванне яе характару найбольшы ўплыў аказвалі кнігі пра Вялікую Айчынную вайну.

— Мы, бацькі, павінны разумець, што тое, якім вырастуць нашы дзеці, залежыць ад нас, калі мы выхоўваем і ўдзельнічаем у іх жыцці. Таму помніце, што вельмі важна стаць для сваіх дзяцей ва ўсім эталонам і прыкладам. Дзіцяці з імі тым, што вам блізкае і дарогае, больш размаўляйце, чытайце.

У выкананні лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь, народнай артысткі Беларусі, актрысы Купалаўскага

тэатра Марыі Захарэвіч прагучаў верш «Край пэстаў» Пімена Панчанкі. А пасля на сцэне віталі **міністра культуры Анатоля МАРКЕВІЧА**, які таксама падзяліўся сваімі думкамі пра важнасць кніжнага слова і яго ўплыў на чалавека ў любым узроўні.

— Чытанне кніг — гэта своеасаблівы свет, пачуцці, калі мы хочам сваім блізім і самым родным людзям перадаць свае ўражанні. Кніга заўсёды нясе ў сабе тую разважанні, якія актуальны і важныя для кожнага пакалення: кніга вучыць жыць, дапамагаць, рабіць высновы і знаходзіць выйсце з самай цяжкай сітуацыі. І той жыццёвы вопыт, які даруецца нам праз кнігу, вельмі важны для кожнага з нас, — распавёў **Анатоль Мечыслававіч**. — Ведаецца, мне пашчасціла быць па жыцці з тымі людзьмі, якія паважаюць кнігу. А пачыналася ўсё з бабулі, якая чытала нам казкі, калі мы з братам заставаліся ў яе на канікулах. З кніг мы вяртаваліся і пра людзей, якія па-сапраўднаму любяць свой край, з павагай ставяцца да гісторыі і да нашай спадчыны.

У працяг сваёй думкі міністр працытаваў радкі Янкі Купалы *«Не шукай ты шчасця, долі // На чужым, далёкім полі, // Ты ўсё знойдзеш гэта блізка, // Там, дзе маці над калыскай, // Табе песні напявала, // Як маюла калыхала, // Толькі ўмей шукаць блізка!»*

Мяркую, задумача пра важнае змаглі прысутныя і пасля выступлення **намесніка міністра адукацыі Аляксандра КАДЛУБАЯ**, які нагадаў пра тое, што навучанне заўсёды было і застаецца ад-

ной з галоўных задач у жыцці чалавека: — Я лічу, што ў сённяшні час рэалізаваць як прафесіянал, стаць сапраўдным чалавекам без кнігі немагчыма. Падручнік сёння — гэта сродак набыцця ведаў, навігатар у сучасным свеце, каштоўнасць крытэрыў, якім павінен кіравацца кожны чалавек. Кніга — гэта таксама сябар, які дазваляе знапазіцца новай ведае або сістэматызаваць тое, што ўжо атрымана, і раскласці ўсё па палічках.

Надзвычай моцным акцэнтам веча ра стала выступленне **народнага артыста БССР, народнага артыста СССР, акцёра Купалаўскага тэатра Генадзя АЎСЯННІКАВА**, калі ён прадэкламаваў верш Янкі Купалы «Мужык»: *«Што я мужык, усе тут знаюць, // І, як ёсць гэты свет вялік, // З мяне смяюцца, пагарджаюць, — // Бо я мужык, дурны мужык // ..Але хоць колькі жыць тут буду, // Як будзе век тут мой вялік, // Ніколі, браткі, не забуду, // Што чалавек я, хоць мужык»*.

Аповеды пра характар беларусаў, наш побыт, каштоўнасці, памкненні і мары змяшчаюць творы нашых класікаў. І, перачытваючы вершы, апавяданні, аповесці, мы не проста маем магчымасць спрычыніцца да ўзроста мастацкага слова, але і здаецца мудрасць нашых продкаў, праўдзінаў, якія імкнуліся пакінуць у спадчыну, перадаць нам і будучым пакаленням найлепшае. Самым правільным будзе не разрываць гэты ланцужок і зрабіць тое ж самае, які мінімум, для нашых дзяцей.

Алена ДРАПКО.

Выстаўка

МАЙ МАСТАКА СТАНІСЛАВА ЖУКОЎСКАГА

Міністэрства сувязі і інфарматызацыі выпусціла паштовы блок «Сумесны выпуск Беларусі і Расіі. 150 гадоў з дня нараджэння Станіслава Жукоўскага», што быў падрыхтаваны ў супрацоўніцтве з Нацыянальным мастацкім музеем. У яго залах зараз працуе выстаўка «Станіслаў Жукоўскі: пункт прыцягнення — сядзіба». Выстаўка не значыцца юбілейнай, нягледзячы на афіцыйную дату нараджэння — 13 мая 1873 года: юнак так хацеў стаць мастаком, што прывісаў сабе два гады дзеля паступлення ў Маскоўскае вучылішча жывапісу, скульптуры і дойлідства.

Творцы, які нарадзіўся ў маёнтку Старая Воля, што на Гродзеншчыне, звязваюць з захаваннем памяці пра колішнія сядзібы і маёнткі. Але адметна, што рабіў ён гэта ў адмысловым стылі, дзе шмат яркіх і радасных колераў. Ёсць адчуванне атмасферы і аўтарскага захаплення тым, што адлюстравана. І калі заходзяць размовы пра тое, ці быў у беларускім мастацтве перыяд імпрэсіянізму, то можа гучаць імя Станіслава Жукоўскага. Яго жывапіс блізкі

да стылю, які ўвараўся ў сусветнае мастацтва ў XIX стагоддзі.

А Жукоўскі прайшоў у мастацтва якраз напярканцы XIX стагоддзя і нібыта працягнуў паміць пра яго ў сваіх карцінах праз тэмы, вобразы, лірызм і адчуванне чалавечага жыцця, якое давала адлюстраванае асяроддзе. Бо нават калі вы глядзіце на па-

кой з выпісанымі самымі дробнымі дэталлямі, мэбляй і прадметамі інтэр'ера, відам з расчыненага акна альбо пейзажы з будынкамі ці дарогамі, то няўлоўна адчуваецца прысутнасць чалавека ў гэтай прасторы, нават калі ў творах яго і няма. Цуд мастака Жукоўскага ў тым, з якой любоўю ён адлюстроўваў выспакі колішняй сядзібнай культуры, якая сыходзіла і разбуралася вельмі хутка, асабліва на пачатку вірлівага XX стагоддзя, калі адбыліся кардынальныя змены ў грамадстве. Не абыйшлі яны і Станіслава Жукоўскага, бо ў 1920-я гады ён быў вымушаны задумацца, дзе і як будзе працаваць далей...

Яго натхнялі сядзібы, можа, таму, што сын беларускага шляхціца адчуваў іх дух і меў асабістую тонкую сувязь з сядзібным жыццём дзе ўласнае стаўленне да таго, што яно сабой уяўляла. Справа ў тым, што яго бацькі вымушаны былі арандаваць уласны маёнтак (у XIX стагоддзі былі прадстаўнікі шляхты, пазбавленыя маёмасных правоў з пэўных прычын). Але бацькі, нягледзячы на складанасць, вельмі імкнуліся даць дзецям добрую адукацыю. Станіслаў пачынаў вучобу ў Варшаве і Беластоку. Але вучыцца

мастацтву паехаў усе ж у Маскву, што выклікала абурэнне бацькі і стала прычынай напружання ў іх адносінах на шмат гадоў. Але ў гады вучобы Станіслаў маёмы свет, які бачыў з дзяцінства, раку Нёман ды пейзажы, такія пазнавальныя нават для сучасных беларусаў. Яшчэ падчас вучобы ён звярнуў на сябе увагу і пачаў актыўна ўдзельнічаць у выстаўках у Расіі. А пасля і ў імпрэзах Таварыства заахвочвання мастацтваў у Варшаве. А ўжо ў 1907 годзе Станіславу Жукоўскаму надалі ганаровае званне акадэміка жывапісу Імператарскай Акадэміі мастацтваў у Санкт-Пецярбур